Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Jaana Merta
erityisasiantuntija
MMM tieto- ja tutkimustoimiala
14.6.2024

Asia: HE 57/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 -direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 –direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

MMM:n toimialalla NIS 2 -direktiivin soveltamisalaan kuuluvia sektoreita ovat juomavesi- ja jätevesi sekä elintarvikkeiden teollinen tuotanto, jalostus ja tukkukauppa. MMM on osallistunut hallituksen esitystä valmistelleen työryhmän työhön ja lausunut esityksestä sen valmisteluvaiheessa. MMM:n sektorien näkökulmat on otettu valmistelu- ja lausuntovaiheessa riittävällä tavalla huomioon.

Kyberturvallisuuslain mukaisina valvovina viranomaisina MMM:n toimialalla toimivat Ruokavirasto ja vesihuollon osalta Etelä-Savon ELY-keskus. MMM haluaa tuoda esille, että valvovana viranomaisena toimiminen edellyttää kyberturvallisuusosaamista. Lain toimeenpanon vaikuttavuuden näkökulmasta tulisikin jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että kaikilla valvovilla viranomaisilla on riittävästi kyberturvallisuusosaamista yhtäältä toimia tehtävissään ja toisaalta tukea sektoreillaan lain soveltamisalaan kuuluvia toimijoita niiden tehtävissä. MMM:n toimialalla erityisesti elintarvikkeiden teolliseen tuotantoon, jalostukseen ja tukkukauppaan liittyvää kyberturvallisuusosaamista on tarpeen vahvistaa, koska sektori ei ole kuulunut NIS 1 -direktiivin soveltamisalaan. NIS 1 -direktiivin valvonta kattoi vesihuollon osalta vain häiriötilanneilmoitusten seurannan, joten vesihuoltosektorillakaan ei ole valvovan viranomaisen tehtäviin kaikilta osin riittävää kyberturvallisuusosaamista.

Valtiontalouden kehyksessä vuosille 2025–2028 MMM:n toimialan valvoville viranomaisille ei ole osoitettu lisäresursseja NIS 2 -direktiivin toimeenpanoon. Kehysriihen 2024 pöytäkirjamerkintöjen mukaisesti valtion organisaatioiden tulee varmistua EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevien uusien velvoitteiden hoitaminen pääsääntöisesti nykyisten määrärahojen puitteissa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on linjannut, että uusien velvoitteiden myötä tulevat tehtävät resursoidaan pääsääntöisesti luopumalla olemassa olevista tehtävistä tai tehostamalla nykyisten tehtävien hoitamista. Erityisesti laajempien EU:sta tulevien lisätehtävien, kuten NIS 2 –direktiivin toimeenpanon, osalta ministeriöiden tulee esittää yhteen sovittaen vuoden 2025 talousarvioehdotuksissaan keinot kyseisten lisätehtävien hoitamiseksi nykyisiä tehtäviä vähentäen tai niiden tuottavuutta lisäten.

Edellä mainitun perusteella MMM on osana vuoden 2025 talousarvioehdotustaan huomioinut EU- ja muiden lisätehtävien resursoinnin, josta esimerkkinä on NIS 2 – direktiivin toimeenpano. Erityisesti kertaluonteisten ja etupainotteisten investointitarpeiden rahoittaminen on kuitenkin tehtäviä priorisoimalla tai niiden tuottavuutta lisäämällä käytännössä todella haasteellista. Tämän johdosta MMM katsoo, että olisi tarkoituksenmukaista huomioida tarvittavat investointirahoitukset erikseen osana vuoden 2025 talousarvioehdotuksen laadintaa.